

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: A.C., B.B., zast. JUDr. M.F., advokát, s. r. o., Ž.B. proti žalovanému: L., s. r. o., T.B., IČO: X., o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy a o zaplatenie 1 180 000 Sk s prísl., o žiadosti žalobcu o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 5. februára 2012, č. k. 35 Cb 11/1995-619, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 5. februára 2012, č. k. 35 Cb 11/1995-619 **p o t v r d z u j e**.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Bratislave uznesením z 5. februára 2012, č. k. 35 Cb 11/1995-619 nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

Z odôvodnenia uznesenia súdu prvého stupňa vyplýva, že 11. novembra 2011 bolo Krajskému súdu v Bratislave doručené dovolanie žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2011 (i keď v dovolaní je zrejme omylom uvedený deň 14. októbra 2010), sp. zn. 5 Obo 139/2010, 5 Obo 140/2010. Preto súd prvého stupňa výzvou doručenou 5. decembra 2011 vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie. Podaním doručeným súdu 15. decembra 2011 žalobca v súlade s § 138 ods. 1 O. s. p. požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že zo strany Slovenskej republiky je chráneným svedkom v trestnom konaní, vedenom na Okresnom súde Bratislava I a zdržiava sa na neznámom mieste v zahraničí. Následne listom z 19. decembra 2011

bol žalobca požiadaný o preukázanie majetkových pomerov k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 9. januára 2012 bola súdu prvého stupňa doručená opätovná žiadosť žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov spolu s vyplneným tlačivom o pomeroch žalobcu. Výzvou z 27. januára 2012 bol žalobca znova vyzvaný na preukázanie pomerov odôvodňujúcich priznanie oslobodenia od súdneho poplatku za podané dovolanie. Dňa 20. februára 2012 bol súdu doručený nový návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Podľa ust. § 138 O. s. p. v znení neskorších predpisov odseku 1/ na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné, alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie, alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť, poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa odseku 2/ § 138 O. s. p. v návrhu musia byť pomery účastníka dokladované; a) vyplneným tlačivom, ktorého vzor uverejní ministerstvo spravodlivosti na svojom webovom sídle alebo b) rozhodnutím o hmotnej núdzi podľa osobitných predpisov.

O priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov predseda senátu alebo samosudca upovedomí ostatných účastníkov na najbližšom pojednávaní (odsek 3 § 138 O. s. p.).

Podľa ods. 4 ust. § 138 O. s. p., ak bol účastníkovi priznaný nárok na právnu pomoc podľa osobitného predpisu, takéto rozhodnutie má účinky oslobodenia od súdnych poplatkov v rozsahu, v ktorom mu bola právna pomoc priznaná.

Priznané oslobodenie súd kedykoľvek za konania odníme, prípadne i so spätnou účinnosťou, ak sa do právoplatného skončenia konania ukáže, že pomery účastníka oslobodenie neodôvodňujú, prípadne neodôvodňovali.

Podľa odseku 6 § 138 O. s. p., ak bol účastníkovi oslobodenému od súdnych poplatkov ustanovený zástupca, vzťahuje sa oslobodenie v rozsahu, v akom bolo priznané, i na hotové výdavky zástupcu a na odmenu za zastupovanie.

Súd prvého stupňa preskúmal všetky návrhy a žiadosti žalobcu o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov spolu s vyplneným potvrdením, pripojeným k podaniu z 30. decembra 2011 a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky ustanovené zákonom pre oslobodenie od súdnych poplatkov.

Z citovaného ustanovenia § 138 O. s. p. vyplýva, že súd môže žiadateľovi - účastníkovi konania - na jeho návrh priznať oslobodenie od súdnych poplatkov iba v prípade, ak sú pre to kumulatívne splnené obidve zákonné podmienky, teda pomery

účastníka konania musia oslobodenie od súdnych poplatkov odôvodňovať a súčasne nesmie ísť zo strany účastníka konania o zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Žalobca súdu prvého stupňa nepreukázal svoje majetkové pomery, ktoré sú súdu potrebné ako podklad pre rozhodnutie o oslobodení od súdnych poplatkov, vo všetkých svojich podaniach poukazoval na okolnosť, že je Slovenskou republikou chráneným svedkom v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I a že z uvedeného dôvodu sa zdržiava na neznámom mieste v zahraničí.

Táto skutočnosť podľa názoru prvostupňového súdu sama osebe neodôvodňuje oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, a to ani vtedy, ak sa žalobca zdržiava v zahraničí. V konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 35 Cb 11/1995 je komunikácia žalobcu so súdom a jeho zastupovanie zabezpečené prostredníctvom advokáta a tiež matky žalobcu. Nie je preto nevyhnutné, aby žalobca osobne platil súdny poplatok a sám podpisoval a potvrdzoval príslušné tlačivá. Nie je zriedkavé, ak sa v konaní účastník z rôznych dôvodov zdržiava v zahraničí, že jeho pomery automaticky vylučujú zaplatiť súdny poplatok. Žalobca, ktorý sa chce domáhať ochrany, resp. uplatnenia svojho práva na súde, s ktorým bezprostredne súvisí aj zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie, mal by mať finančné prostriedky na tento účel. Prvostupňový súd ďalej poukázal na skutočnosť, že až do rozhodnutia súdu nebola mu doručená ani žiadosť žalobcu o predĺženie lehoty na predloženie príslušného vyplneného potvrdenia.

Súd prvého stupňa má za to, že ani § 20 zákona č. 256/1998 Z. z. o ochrane svedka a o zmene a doplnení niektorých zákonov (podľa ktorého náklady spojené s ochranou a pomocou ohrozenému svedkovi a chránenému svedkovi znáša štát), nezakladá priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalobca cestou svojho právneho zástupcu a navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu z 5. marca 2012 zmenil tak, že žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov prizná z týchto dôvodov:

Prvostupňový súd pri rozhodovaní o priznaní od oslobodenia od platenia súdneho poplatku nezohľadňoval situáciu, že žalobca je v inom konaní ako chránený svedok podľa zákona č. 256/1998 Z. z. o ochrane svedkov. Žalobca nemá možnosť preukázať svoje majetkové pomery listinnými dôkazmi. Žalobca vyplnil, podľa jeho vyjadrenia, všetky kolónky týkajúce sa jeho majetkových pomerov a v tlačive deklaroval, že nemá žiadny majetok a jeho príjmy mu neumožňujú zaplatiť tento súdny poplatok, preto o oslobodenie od súdneho poplatku požiadal. Dôvod, prečo to nemohol preukázať, odôvodnil tým, že je zaradený do programu na ochranu svedkov.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podal odvolanie aj žalobca a uviedol, že navrhuje, aby odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu zmenil tak, že žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov priznáva z týchto dôvodov:

Tlačivo vyžadované pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov žalobca vyplnil tak, ako mu to umožňuje zákon o ochrane svedkov, a preto nemohol k tlačivu priložiť žiadne listinné dôkazy, preukazujúce v ňom uvedené skutočnosti. Má za to, že v danej veci ide o rozpor dvoch zákonov, a to zákon - Občiansky súdny poriadok a Zákon o ochrane svedkov, čo je v príkrom rozpore s čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Taktiež poukázal na fakt, že do 31. decembra 2011 si pôvodné tlačivo vyžadovalo vlastnoručný a overený podpis žiadateľa. Pri zmene tlačiva sa judikatúra k tomuto ustanoveniu nezmenila. Považuje za neetické odôvodnenie súdu, že mal mať doma pripravených 4 700 eur na ochranu svojich práv pred súdom, navyše keď je spor vedený v prevratnej dobe dlhej 16 rokov. Objektívny nedostatok finančných prostriedkov či iného majetku však by nemal spôsobovať nemožnosť domôcť sa svojho práva. Ďalej žalobca uviedol, že jeho matka je zdravotne ťažko postihnutá, pripútaná na lôžko a nie je schopná zo svojho 200 eur dôchodku za žalobcu zaplatiť súdny poplatok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote a má náležitosti vyžadované § 205 O. s. p., preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k názoru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

Predmetom odvolania je nesúhlas žiadateľa - žalobcu s rozhodnutím prvostupňového súdu, ktorým nebol účastník konania - žalobca oslobodený od súdnych poplatkov, a to poplatku za podané dovolanie.

Súd prvého stupňa postupoval pri rozhodovaní o žiadostiach, resp. návrhoch žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov správne, keď skúmal kumulatívne splnenie dvoch podmienok stanovených v ust. § 138 O. s. p., vyžadovaných pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Rovnako postupoval správne, keď požiadal žiadateľa - žalobcu výzvou o preukázanie jeho majetkových pomerov k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov. Žalobca podaním došlým na súd prvého stupňa 9. januára 2012 (č. 1. 614) znova požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a priložil k svojej žiadosti potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomerov na oslobodenie od súdnych poplatkov (č. 1. 615). Toto potvrdenie nie je nikým verifikované, a preto sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvého

stupňa, že žalobca nepreukázal skutočnosti vyžadované v ust. § 138 O. s. p., ktoré sú rozhodné pri posudzovaní dôvodnosti žiadosti žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Žalobca vo svojich podaniach, ako aj v odvolaní podanom cestou svojho právneho zástupcu, odvoláva sa na skutočnosť, že je chráneným svedkom v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I.

Odvolačí súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že byť chráneným svedkom nezakladá automaticky oslobodenie od súdnych poplatkov chráneného svedka, pričom takáto povinnosť súdu, aby chráneného svedka oslobodil od súdnych poplatkov, nevyplýva ani zo zákona č. 256/1998 Z. z. o ochrane svedka.

Žalobca vo svojom odvolaní nedoložil žiadne relevantné dôkazy, ktoré by slúžili ako podklad pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcu, odvoláva sa na to, že žalobca je chránený svedok, čo prvostupňový súd pri svojom rozhodovaní vyhodnotil a s týmto hodnotením sa stotožnil aj odvolačí súd ako vecne správnym. Rovnako vecne správne vyhodnotil skutočnosť, na ktorú opätovne poukazuje v odvolaní, že sa žalobca zdržiava v zahraničí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, keďže právne závery prvostupňového súdu považuje za vecne správne, napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 14. mája 2012

JUDr. Darina Ličková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová